

Tal på manifestationen för folkhögskolan

19 september 2023

Det har, så länge jag kan minnas, alltid riktats hot mot folkhögskolan, men jag har inte varit rädd, eftersom folkhögskolan är en folkrörelse som inte gör sig till, krumbuktar, eller ställer till besvär, utan folkhögskolan rullar upp ärmarna och tar tag i de samhällsbehov som för tillfället behöver fyllas.

Jag inte lika självsäker idag. Folkhögskolan, och särskilt allmän kurs, är utsatt för ett medvetet angrepp.

Till skillnad från den danska folkhögskolan har nyttoaspekten alltid varit central i den svenska: praktisk kunskap för försörjning och teoretisk kunskap för politisk delaktighet - två av pelarna som krävs för en fungerande demokrati.

1868 var de första folkhögskolekurserna "medborgarbildning för unga män ur bondeklassen". Idag säger vi allmän kurs, för både män och kvinnor, unga som äldre, lantbrukare eller inte. Staten har värderat allmän kurs som så viktig att varje folkhögskola måste erbjuda denna för att få ta del av statsbidraget.

Statsbidraget har aldrig varit särskilt fett, men ändå *helt* nödvändigt för att folkhögskolorna ska kunna finnas och verka. Nu har regeringen meddelat, med stor glädje, att statsbidraget inte alls ska sänkas. Näddå, ingen oro! Leende ansikten lovar oss "Precis som vanligt", fast inget pandemitillägg och i nivå med 2019. En sänkning.

Så låter rösterna, som menar att allmän kurs saknar betydelse, är överflödiga, kan tas bort.

Jag menar att allmän kurs har mycket stor betydelse - för samhällsekonomin, demokratin och den enskilda medborgaren – du och jag.

Att planera vårt samhälle på tron att alla människor fungerar precis likadant är ett misslyckande.

Ju fler möjligheter vi ger människor att gå ut i sysselsättning desto högre samhällsekonomisk vinst – lägre bidragsutgifter, högre skatteintäkter och, ja kanske cyniskt men, fler som kan konsumera varor och tjänster.

Att begränsa alternativen för människor att skaffa sig kunskap, är också att begränsa människors möjligheter att fundera och fungera

självständigt, men att ge alla människor möjlighet att fundera och fungera självständigt, är att miljondubbla problemlösningarna – de vi behöver för att, inte minst nu, säkra våra lokalsamhällen och vår planet.

Så, ju fler människor som tillåts undersöka och förstå den tillvaro de lever i, desto fler människor tillåts bygga samhällsengagemang och då också förståelse för den bräckliga och komplexa demokratin.

Och till slut,

att göra det möjligt för en människa att tala med en annan människa om världen och det levande och allt där emellan, är att bjuda in till ett rum utan tak.

I dessa rum tillåts vi pröva och väga idéer, undersöka våra och andras kunskaper; i dessa rum finns plats att bygga strategier för att anta yttre och inre världar; i dessa rum får vi (upp)finna oss själva.

Detta är en medborgerlig vinst!

Så därför – i vårt arbete för samhällsekonomin, demokratin och den enskilda medborgaren – ska vi sluta vara godmodiga och tysta för att i stället börja göra oss till, krumbukta och ställa till med besvär!

Stina Svensson

Östra Greve folkhögskola